

Titel: Kapitel XI.

Citation: "Kapitel XI.", i *1901/1902: Bemærkninger til lovforslag*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/text/jura-texts-r10-shoot-chptrd1e6499.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: 1901/1902: Bemærkninger til lovforslag

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Kapitel XI.

Procesomkostninger og Rettergangs bøder.

Dette Kapitel svarer til det tidligere Forslags 1ste Afsnit, Kapitel X og XII, hvorfra det — bortset fra nogle enkelte redaktionelle Ændringer — kun adskiller paa følgende Punkter:

Den fra det tidligere Forslag optagne Regel om, at den tabende Part er pligtig at erstatte Modparten de ham ved Rets- sagen paaførte Udgifter, er i § 113, 1ste

spalte2758

Stykke, undergivet en vis Begrænsning, nemlig for saa vidt Retten i særlige Om- stændigheder finder skellig Grund til at gøre Afvigelse fra denne Regel (jfr. herom nærmere neden for).

I samme Paragraf er det tidligere Forslags Regel om, at den, der hæver Sagen, ubetinget skal anses som tabende, væsentlig modificeret uden Hensyn til For- skelligartetheden af de Grunde, der kunne lede en Part til at hæve en Sag.

Reglen i det tidligere Forslags § 133, 2 det Stykke, er udeladt, fordi dens Hen- sigtsmæssighed er omtvistelig.

I § 124 er tilføjet et Forbehold for det Tilfælde, at danske i fremmed Stat ere fritagne for Sikkerhedsstillelse, — et For- behold, der bl. a. er af væsentlig Betyd- ning for traktatmæssige Vedtagelser.

Det er derhos tilføjet, at Undladelse af at stille den forlangte Sikkerhed med- fører Afvisning.

I § 125 er Bødeminimumet nedsat fra 40 til 20 Kr. og i § 126 for undladt Møde til Forligsmægling endog til 4 eller 2 Kr.

Det tidligere Forslags §§ 150—152 om Pligtovertrædelser fra Sagføreres Side ere udeladte her, fordi Bestemmelser desan- gaaende ere optagne i Udkastet til Lov om Doms magts Ordning.

I § 129 er der givet de overordnede Retter Myndighed til af egen Drift at op- hæve idømte Rettergangs bøder.

I § 130 er der for Tydeligheds Skyld udtrykkelig udtalt, at Bestemmelserne om Procesomkostninger og Rettergangs bøder ligesom hidtil ikke finde Anvendelse ved Tvistigheder, der afgøres af Foged- og Skifteretter.

Med Hensyn til de enkelte Paragrafer skal følgende bemærkes:

§ 113.

Paragrafen foreskriver — i Modsæt- ning til den hidtil fulgte Praksis — at den tabende som Regel skal erstatte Mod- parten de denne ved Sagen paaførte Ud- gifter, samt at denne Erstatning vel skal fastsættes til en rund Sum efter Rettens Skøn (jfr. herved Principet i § 104, 2det Stykke), men at de virkelig hafte Udgifter, for saa vidt de have været hensigtsmæssige for Sagens forsvarlige Udførelse, skulle erstattes fuldt ud.

Naar der fra den første Del af denne Regel gøres Undtagelse for det Tilfælde, at Parterne maatte have truffet anden Overenskomst, tænkes der paa Tilfælde som det, at Parterne ere blevne enige om i

spalte2759

fælles Interesse og paa fælles Bekostning at søge et tvivlsomt Retsspørgsmaal ved- rørende deres Mellemværende afgjort ved Domstolene, eller ligende.

Naar der endvidere er givet Retten Bemyndigelse til at gøre Afvigelse fra Hovedreglen, naar den „i særlige Omstæn- digheder finder skellig Grrund“ til saadant, ligger det i de brugte udtryk, at der ikke derved tænkes paa selve det almindelige Tilfælde, at Sagen overhovedet frembyder Tvivl. Der tænkes derimod paa saadanne Tilfælde, hvor f. Eks. Tvivlen hidrører fra Utydeligheder i en mellem Parterne op- rettet Kontrakt, for hvilke de begge bære Ansvar, eller hvor den vindende Part trods Sagens Tvivlsomhed fra først af uden Grund er optraadt saa afvisende over for Modparten, at han derved har fremtvunget en Proces, hvis Resultat efter al Rimelig- hed lige saa vel kunde have været opnaaet uden Proces, eller efter Omstændighederne, hvor Sagen afgøres ved en i Strid med en tilvejebragt Sandsynlighed aflagt Benæg- telsesed.

Medens som oven for nævnt det tid- ligere Forslag ikke havde optaget en saa almindelig formuleret Undtagelse som den her omtalte, havde det paa den anden Side heller ikke gennemført Hovedreglen om den tabendes Pligt til at erstatte Modparten hans Omkostninger med fuld Konsekvens. Det havde nemlig dels i § 130, 2det Stykke, med Hensyn til det Tilfælde, at Sagen afgøres ved Benægtelsesed over for en tilvejebragt Sandsynlighed, dels i § 133, 1ste Stykke, in fine, med Hensyn til det Tilfælde, at Sagen faar et andet Udfald i AppeUen end i første Instans, givet Retten friere Hænder. Efter at imidlertid nær- værende Udkast har optaget den alminde- lig holdte Undtagelsesbestemmelse, har der ingen Grund været til at bibeholde de nævnte specielle Undtagelser.

Det skal dog her bemærkes, at et Mindretal inden for Kommissionen har ment, at man ikke burde medtage den her- omhandlede almindelige Undtagelsesbestem- melse, dels fordi den er en efter Mindre- tallets Skøn ubegrundelig Undtagelse fra den opstillede Hovedregel om den tabendes Pligt til at betale Processens Omkostninger, dels fordi den er ganske ubestemt og be- frygtes at kunne give Anledning til den samme Slaphed, som kendes i den nugæl- dende Praksis. —

Naar Paragrafens 2det Stykke har ombyttet det tidligere Forslags Udtryk „fornødne“ med Ordet „hensigtsmæssige“, ligger der neppe heri nogen virkelig Af-

spalte2760

vigelse fra det tidligere Forslags Tanke. Hvad der er „fomødent“, beror jo nemlig altid paa den Maalestok, der anlægges, og da det (jfr. Para^afens 3die Stykke og Motiverne til det tidligere Udkast, Side 65) ikke kan antages, at der ved Ordet „for- nødne “ kun sigted es til det i strengeste Forstand nødvendige, og da i hvert Fald Reglen, saaledes forstaaet, ikke kan anses rigtig, har man foretrukket Udtrykket „hensigtsmæssige “. Synspunktet bør være, hvad en fornuftig Mand i den paagældende Situation vilde have anvendt. Heri ligger endvidere, at Bedømmelsen af Hensigts- mæssigheden ikke udelukkende bør ske efter Resultatet, men der bør ogsaa gives Erstatning for Udgifter, som enhver for- nuftig Mand under de paagældende For- hold vilde have afholdt, selv om tilfældige Omstændigheder berøve dem deres tilsigtede Virkning,

Til Procesomkostninger, der kunne fordres erstattede, maa kunne regnes Par- tens personlige Udgifter ved Rejsen til og Opholdet ved Rettens Sæde, positive Ud- gifter ved imidlertid at maatte lade sit Arbejde udføre ved andre saavel som efter Omstændighederne Godtgørelse for selve den Parten ved Processen paaførte Tids- spilde m. m.

§ 116.

Den heri indeholdte Regel er egentlig selvfølgelig, idet den af særlige processuelle Grunde foranledigede Omstændighed, at Parts Ed aflægges efter og ikke før Dom- men, ikke gør selve det endelige Resultat mindre sikkert og klart, end det ellers vilde være. Reglen udtales kun udtrykkelig, fordi den indeholder en Forandring i den paa dette Punkt hidtil fulgte Praksis.

§ 117.

Henset til de mangeartede Muligheder, der rummes inden for den her dragne Kreds, vilde det let kunne føre til urigtige Resultater, om man her bandt Retten til altid at ophæve Omkostningerne. Naar f. Eks. Sagsøgte procederer til Frifindelse pure, men det ved en — maaske bekostelig — Vidneførsel lykkes Sagsøgeren at bevise, at Sagsøgte i alt Fald skylder ham en ikke ringe Del af, hvad han forlanger, og der gives Dom i Overensstemmelse hermed, vilde det ligefrem kunne komme i Strid med Hovedreglen, om Retten ikke kunde paalægge Sagsøgte at erstatte Sagsøgeren en Del af Processens Omkostninger, og det selv om Sagsøgte har benægtet i

god Tro, og der saaledes ikke er Anvendelse for Reglen i § 120.

Reglen i 2det Stykke er nødvendig, for at selve Hovedprincippet (§ 113, 1ste Stykke) skal kunne opnaa en virkelig Gennemførelse i Praxis ogsaa i saadanne Tilfælde, hvor Søgsmålet angaar forskellige Poster, hvoraf nogle maaske af indviklet Beskaffenhed. I saadanne Sager at nægte den vindende den ved Hovedreglen indrømmede Fordel, fordi Retten i en eller anden for Procedurens hele Omfang ligegyldig Bagatel afviger fra hans Paastand, vilde være Formalisme.

§ 118

Det i Paragrafen indsatte Ord „ordentligvis“ har kun Hensyn til de i § 113, 1ste Stykke, optagne Undtagelser, men indeholder ikke selvstændig Hjemmel for en videregaaende Afvigelse fra Hovedreglen.

§ 119

I den her gjorte Henvisning ligger, at, naar en Part helt eller saa godt som helt (§ 117, 2det Stykke) taber en Sag ved overordnet Ret, som han helt eller delvis har vundet i Underinstansen, vil han have at betale samtlige Omkostninger i begge Instanser, medmindre Retten „i særlige Omstændigheder finder skellig Grund til at gøre Afvigelse herfra.

Tanken er helt igennem den, at den tabende skal betale de ved hans Retsnægtelse forvoldte Omkostninger, medmindre det derved fremkomne Resultat paa Grund af specielle Omstændigheder vilde føre til et for den naturlige Billighedsfølelse særlig stødende Resultat.

§ 120.

Den heri indeholdte Regel er selvfølgelig og til Dels ogsaa anerkendt i den gældende Praxis. Sammenholdt med § 113 bliver den samlede Regel denne: Den tabende skal — hvor ikke specielle Omstændigheder gøre saadant særlig ubilligt — erstatte Modparten de Udgifter, som han ved at fremkalde Proces har forvoldt denne, dog vel at mærke kun saadanne Udgifter, som maatte anses for hensigtsmæssige for Sagens forsvarlige Førelse, ligesom Modparten paa sin Side, for saa vidt han ved sin tilregnelige Fejl eller Forsømmelse maatte staa som den nærmere Aarsag til, at der er paaført den tabende Part overflødige Udgifter, maa erstatte disse.

Forelagte Lovforslag m. m.

§ 121

Denne Paragraf indeholder, som bemærket i Motiverne til det tidligere Ud-kast, en Afvigelse fra den hidtil gældende Ret, idet denne ikke kender en saadan særskilt foreløbig Afgørelse af Spørgsmaal om den ene Parts Ret til at faa visse Procesudgifter erstattede af den anden. Reglen er imidlertid et naturligt Led i det hele ny System (sammenlign § 107); de heromhandlede Kendelser maa straks kunne fuldbyrdes i Overensstemmelse med de almindelige Regler i Kapitel XXIX, jfr. særlig § 335.

§122.

Medens den Part, hvem hans egen Sagfører ved pligtstridig Opførsel har paa-draget særlige Omkostninger, om fornødent maa bringe dette Mellemværende frem under særlig Sag, er det kun rimeligt, at den Part, hvem Modpartens Sagfører ved pligtstridigt Forhold paadrager særlige Omkostninger. Processen vedrørende, kan faa sit Erstatningskrav i den Anledning paa-kendt under Hovedsagen. Modparten maa finde sig heri, ligesom han paa saa mange andre Punkter maa tage Følgen af sin Sagførers processuelle Misgreb.

I øvrigt er Tanken den, at Ansvaret for pligtstridigt Forhold under Processen maa falde paa selve Parten, hvor ikke netop Omstændighederne bestemt vise hen til Sagføreren som den skyldige. Hvis imidlertid dette sidste er Tilfældet, maa Modparten ogsaa sørge for at nedlægge sin Paastand mod Sagføreren, da han ellers udsætter sig for, at den ikke bliver taget til Følge.

§ 123

I Forbindelse med Reglen i denne Paragraf kan Opmærksomheden henledes paa, at man ikke har fundet det nødvendigt at bevare den nuværende Rets Regel, hvorefter en underordnet Dommer altid skal stævnes, naar Sagen indbringes for højere Ret, selv om man ikke vil gøre Ansvar gældende mod ham, idet dette i Virkeligheden kun er en besværende og intetsigende Formalitet. At derimod Dommeren, naar der, som her forudsat, gøres personligt Ansvar gældende mod ham, maa have Lejlighed til at forsvare sig, forstaar sig af sig selv.

Ifølge de i § 121 brugte almindelige Udtryk, vil den deri indeholdte Regel om særskilt Paakendelse ogsaa kunne anvendes i de i §§ 122 og 123 omhandlede Tilfælde.

spalte2763

§ 124.

Den heri indeholdte Regel om Udlændinges Sikkerhedsstillelse er ny i dansk Ret, men almindelig i fremmed Lovgivning og i sig selv rimelig. Ved Danmarks Tiltrædelse af Haager-Konventionen bliver den i øvrigt uanvendelig over for Stater, der have tiltraadt denne.

§§ 125—29.

Medens den gældende Ret indeholder en Mængde specielle Bestemmelser om processuelle Straffe, har man i Udkastet indskrænket sig til nogle faa almindelig holdte Regler, der i sig rumme Hoved- trækkene af den nuværende Ordning, dog at der i § 128, ogsaa for saa vidt angaar unø[^]dig Trætte, er givet Retten Myndighed til ikke blot at lægge Ansvaret paa Parten, hvor Skylden maa antages at ligge hos denne, men til ogsaa at idømme hans Rettergangsfuldsmægtig de her omhandlede Straffe, naar den virkelige Skyld nærmest maa antages at ligge hos denne.